

Svatopluk Beneš

26.02.1998

herec

* 24. února 1918, Roudnice nad Labem – † 27. dubna 2007, Praha

Jeden z nejoblíbenějších českých herců se proslavil především v rolích milovníků, ale zahrál si také v rolích komických i dramatických. Jeho gentlemanské chování uchvátilo v předválečné a válečné době nejedno dívčí srdce.

Svatopluk Beneš pocházel ze čtyř dětí. Otec Petr Beneš pracoval jako traťmistr, maminka Růžena Benešová se starala o rodinu. Své přirozené džentlmenské chování získal zřejmě doma, protože přísná rodičovská výchova zapovídala například používání jakýchkoliv neslušných slov.

První herecké zkušenosti získal v ochotnické společnosti Mladá scéna, která se inspirovala humorem Voskovce a Wericha. K rozhodnutí stát se hercem byl inspirován filmem Muži v ofsidu. Touha po herectví byla tak silná, že v patnácti letech odešel tajně z gymnázia na Státní konzervatoř v Praze. Otec se to dozvěděl až později a odmítl synovi platit náklady na bydlení. Mladý Beneš proto dojížděl denně do Prahy a musel si přivydělávat. Během studií si zahrál v malých rolích nebo zaskakoval na scéně Národního a Stavovského divadla. Prosadil se hlavně ve filmu. Poprvé, to mu bylo teprve 16 let, si zahrál v roce 1934 ve filmu Hudba srdcí. O rok později už hrál u známého režiséra Vladimíra Slavinského ve filmu Studentská máma.

Konzervatoř ukončil v roce 1937. Dostal hned několik nabídek na angažmá, vybral si Městská divadla pražská, která se skládala z Vinohradského a Komorního divadla. Jen za první dvě sezóny zde odehrál na čtyřicet rolí. Objevil se také v dalších filmech. Pro jeho filmovou kariéru byla důležitá právě válečná léta, ve kterých se stal objevem české kinematografie. Jeho hvězdnou kariéru odstartoval film Ohnivé léto; následují další filmy, ve kterých zazářil po boku dalších hvězd. Pohádka máje, Pacientka Dr. Hegla, Noční motýl aj. V tuto dob prožil také milostný román s hvězdou Adinou Mandlovou. Celoživotně jej pojilo přátelství s Natašou Gollovou.

Po rolích milovníků si zahrál v roce 1946 roli tajemníka s pochybným charakterem. Následovala dvouletá pauza, ale na plátna se vrátil ve filmu Polibek ze stadionu a v Hostinci u kamenného stolu (1948). Tím ovšem jeho kariéra milovníka končí. Z rolí buržoazních postav se musel přeorientovat na charakterní role. Nezapomenutelný byl ve filmu Dobrý voják Švejk a Poslušně hlásím v roli nadporučíka Lukáše. Následující roky pro něj nebyly příliš šťastné, na plátna kin se nedostal. Svou pozici již nikdy nazpět nezískal. Jeho posledním filmem byl film Želary, kde si zahrál se Zitou Kabátovou, jednou z posledních z žijících hvězd předválečného filmu.

Vedle mnoha rolí ve filmu hrál také na divadle (Komorní divadlo, Vinohradské divadlo, divadlo Komedie, Rokoko, ABC) a v televizi. Svatoopluk Beneš byl dvakrát ženatý. První manželství s baletkou Evelínou, uzavřené za protektorátu, bylo brzy rozvedeno. Z druhého manželství (1946) s Boženou Truhlářovou má syna Svatoopluka a dceru Alexandru.

V listopadu 1989 vrátil tituly zasloužilý umělec a vyznamenání Za vynikající práci. V roce 1997 dostal cenu Thálie – zvláštní cenu Kolegia. 26. září 1998 mu udělila čestné občanství obec Ostrovačice, kde se odehrává děj filmu Pohádka máje.